

Favente Divino Numine.

DISSERTATIO GRADUALIS,

DE

SECTIS
JUDÆORUM,

QVAM,

*Consentiente Amplissimo Ordine Philof. Acad.
Aboëns.*

PRÆSIDE

HENRICO HASSEL,

Eloquent. PROFESS. Reg. & Ordin. Facult. Philof.
h. t. Decan.

Publico examini defert

ALUMNUS REGIUS

GUSTAVUS BÄNG/

BOREA-FENNO,

Die D. V. XXI. Junii A:o MDCCXLVIII.

Loco & horis consuetis.

ABOÆ, Excud. JOH. KÄMPE, Reg. Acad. Typ.

Plurimum Reverendo atque Praclarissimo
VIRO

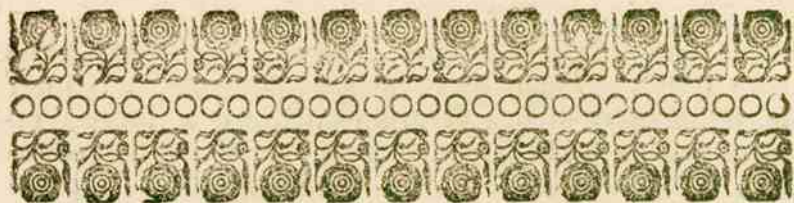
D^N. ANDREAE
ALGEEN,

Pastori in Bohemia meritissimo, NUTRITIO & PA-
TRONO quovis honore colendo.

EX quo, laribus patriis relictis, domus Tua,
Vir Praclarissime, mihi patebat, fixam ibi
hucusque habui sedem. Per tot annos, quibus
opera mea qualisqualis Tuis non defuit, pluri-
ma benivolentiae Tuae in me documenta extiterunt,
& quidem nuper cumulatissima. Haec quam
ipse mecum reputo, si opellam hanc Tibi, Patro-
ne Optime, non consecrarem, ingratus forem &
in beneficia Tuae injurius. Accipe ergo & bo-
ni consule has pagellas, non munus, sed signum
gratitudinis & debita reverentia. Vota pro Tua
Tuorumque perenni salute & felicitate fundere
non intermittam.

NOMINIS TUI Plurimum REVERENDI &
PRAECLARISSIMI

observantissimus cultor
GUSTAVUS BÄNG.

§. I.

UT sectarum, omnibus post natum Christum seculis orbis fuit feracissimus; ita nec sterile illarum erat avum, quo Oriens ex alto affulsit. Erroneæ opiniones, pietati & virtuti noxiæ, jam tum quoque invaluerant. Gentes revelato lumine destitutæ, non in objecto minus quam modo cultus Divini errabant; licet ob hanc opinionum ac cæremoniarum diversitatem se invicem non persequerentur (*). Sapientiores gentilium, qui lumen connatum erroribus & superstitionibus plebis conspurcare volebant, in diversas quoque abivère sectas, tam de rebus divinis, quam hujus vitæ felicitate multum discrepantes (**). Populus, ex quo salus orbi terrarum illuxit, quamvis lumine clariori uteretur, tenebris tamen errorum circumfusus fuit adeo, ut Doctorem celestem, medelam morbis adlaturum, non talem exoptaret, nec quum adesset, reciperet, qualem miserima ipsius & universi generis humani conditio requirebat. Non plebem solum varii infecerant errores, quibus religionis convellebantur fundamenta (***) ; sed etiani supra vulgus sibi sapere vili, qui imperitam plebem

A

bem viam salutis docerent, vera ejus cognitione carebant (****), quum de rebus gravissimi momenti inter se dissiderent; in qua errorum discordia a mutuis tamen injuriis & hi abstinebant (*). Ex lectis Judaeorum (***) tres celebritatem consecuta sunt: Phariseorum, Sadduceorum & Essæorum.

(*) *Quamvis Gentiles consentirent de existentia Dei, & magnam Deorum familiam esse crederent; quibus rebus tamen divinitas inesse, opinionibus inter se differabant. Hinc gentes orientales numina eadem cum populis occidentalibus & septentrionalibus non colebant; unde tot habebis religiones gentilium, quot partes erant orbis, imo, quot illarum provinciae. De hoc gentium dissensu sic loquitur Joannes Adamus Osiander: Quamquam in existentia Dei consentiat Græcus cum Barbaro, mediterraneus cum insulano, sapiens cum stulto, nullus tamen in Gentilismo consensus. Conspirarunt alii in Deum unum, & inferiores, solem, lunam; alii, neglecto supremo Numine, adhererunt creaturis; alii in elementa prolapsi sunt, alii in defunctos homines, alii in vanitatum, affectuum & morborum nomina, alii in ipsum cacodæmonem. Vid. ejus Exercit. VII. de Gentilismo.*

Idem sic confirmat Athanasius in Orat. contra Græcos Tom. I. Opp. p. 25. Non enim apud omnes iidem existimantur Dii, sed quot sunt gentes, totidem Deorum genera confinguntur. Est quoque, ubi eadem regio, atque adeo eadem civitas inter se dissideat in superstitione idolorum. Phœnices certè Ægyptios Deos non agnoscunt; neque Ægyptii eadem cum Phœnicibus simulacra adorant. Nec Scythæ Persarum, nec Persæ Syrorum Numina recipiunt. Modus colendi quoque
va.

variabat pro natura Deorum & populorum. Una gens alterius populi deos diis suis immolabat. Alii bruta, alii etiam homines offerebant. Religiones Orientalium erant Civiles, ad civitatis salutem & tranquillitatis publicae conservationem accommodatae; Septentrionalium militares, ad fortitudinem, ferociam vitaeque despicientiam gignendam & alendam comparatae. Moshem, *Hist. Chr. Ant. S. I. P. I. S. XIX.* Cultuum idololatricorum diversitatem testatur quoque Athanasius l. c. Indi contra Arabes, Arabes contra Aethiopes, & Aethiopes vicissim contra illos in ratione caeremoniarum dissentiunt.

Haec tamen Deorum & religionum discrepantia odium mutuum populorum alterius in alterum non conflavit, ut Numina sua eorumque cultum vi & armis aliis obruderent. Spectabant enim Orbem terrarum non secus ac rempublicam quandam, in varias partitam provincias, quarum singulae ex Deorum familia suos haberent rectores; unde alter alterius Deos noluit infestare, nec religionis causa se odio mutuo persecuti sunt, nisi forte Aegyptii, quos bella inter se sacra gessisse, ex Athanasii Orat. contra Gentes Tom. 1. Opp. p. 25. constat. Quum enim colerent inter cetera Numina quoque bestias, nec tamen omnes easdem, fieri potuit, ut alter populus alterius Deos trucidaret. Apud alios adoratus Crocodilus, apud alios abominationi habebatur. Leo alicubi ut numen cultus, a collimicantibus non solum non colebatur, sed deprehensus, ut bellua neci dabatur. Idem piscis alibi in Numen dedicatus est, alibi hamo captus. Hinc illis bella, seditiones, ac nulla non caedium causa. Caedem igitur Deorum suorum non potuerunt non aegre ferre & ulcisci. Neque tamen volebant alios ad sua numina colenda

- cogere, sed tantum ut illis parcerent, ut extorquendum esse justum putabant. Vid. Moshem. Inst. M. l. S. P. l. C. l. §. 8.
- (^o) Sæctæ Gentilium Philosophicæ, quæ florebat quum Deus ex virgine nasceretur, præcipuæ fuere: Platonica, Peripatetica, Epicurea, Stoica & Academica; Epicureorum tamen maxima erat vis, ut ex Cicerone constat, De Fin. Bon. & Mal. L. l. Cap. VII, L. II, c. XIV. De sæctarum harum decretis ad religionem & mores persinensibus sigillatim agit Joannes Clericus in Proleg. Hist. Eccl. D. P. S. Sæct. II, C. II. III. IV. V. VI.
- (^o) Universus populus, expectabat fortem Heroem, qui, ut & armis jugo Romanorum excusso, in libertatem rempublicam vindicaret. Job. VI, 15. Act. l. 6. Idem Omnem religionem ritibus & externis officiis erga cives absolvi sibi persuadebat. Ex inimicitiiis æternis cum Hammonitis & Moabitibus, lege præscriptis Deut. XXIII, 6. & quod à Deo jussum erat seorsim agere à gentibus aliis, hostile adversus eas concepit odium; quare non sine ratione Graeci & Romani humani generis odium Judaicæ Genti exprobant. Tac. Hist. L. V. c. 5. Ut alias ejus ineptias & supersticiosas opiniones, Babylonici exilii fructus & vicinarum gentium infausta munera præteream.
- (^o) Doctores gentis Judaicæ confert Saluator cum hominibus caecis, qui alios in viam ducere vellent, quam ipsi ignorabant. Matth. XV, 14. Vocat eos ὀφθαλμοὶ τυφλοῦ & αὐτοὶ τυφλοὶ, Matth. XXIII, 16. 17. 19. 24. 26.
- (^o) Haec animorum moderatio inde manavit, quod, quum à Sadducæorum partibus starent proceres & ditiores, Pharisæi vero ceteræ multitudinis uterentur favore resse Jos. Ant. Jud. L. XIII, c. XVIII. altera sæcta, ne sibi suisq; commo- dū noceret, alteram sine metu infestare non potuit. For-

se timor à potentia Praesidum Romanorum, qui barbarum principes poenis cohibuissent, hanc animorum modestiam & temperantiam, (saltem ne in actus externos turbidos erumperent, illis quoque imperavit.

(*) Minores quoque sectas inter Judaeos fuisse, negari nequit. Fit in sacris literis mentio Herodianorum Matth. XXII, 16. Josephus meminit Judae ejuſdam Galitaci Ant. Jud. L. XVIII, C. I, II. qui populos ad defectionem sollicitaverat. Scribas & Legisperitos, qui nominantur saepe in Libris Nov. Test. Caraitas fuisse quidam contendunt. Vid. Moshem. Instit. Majores. Seculi I. P. I. C. II. §. XVII. Quamvis atii singularem sectam eos non constituisse credant. Vid. Humphred. Prideau'x Hist. Jud. Tom. II. L. V. pag. 421.

§. II.

CAUSSAS & dogmata sectarum in religione Judaica consideraturis, è re est nobis in antecessum perspectum habere, paucisque attingere, qualis fuerit status eruditionis in Judæa. Ut doctrina humana saepe inter Christianos Divinas veritates adulteravit; quod experientia maximè deploranda satis superque docet; ita Philosophiam Orientalem, sensu arctiori sic appellatam, quæ à Græcorum disciplinis multum distabat, (*) Judæos infecisse, hostes nominis Christiani & hæretici ex Judæa & Samaria oriundi, qui primo statim à nato Salvatore seculo rem sacram conturbant, (**) nos dubitare non sinunt. Quod enim hi ex singularis scientiæ, quæ Gnostica adpellatur, fontibus arva sua irrigarint, errores eorum probant. Kabbala, arcana illa scientia, quæ cum Orientali doctrina affinitatem habet, vel ipsa eadem est, verum ad dogmata Judæorum accommodata, hæc inter eos vigebar, jam Filio
Dei

Dei in terris peregrinante [***], Ex Philosophia quoque Græcanica, multa dogmata ad Judæos transiisse constat. Hinc non desunt, quibus sectas Judæicas secundum dogmata & mores cum Græcanicis, Phariseos nimirum cum Stoicis, Sadducæos cum Epicureis & Essæos cum Pythagoræis conferre placuerit. (****)

(*) *Indolem Philosophiæ Orientalis, ejusque & Græcanicæ differentiam exponit Moshemius in Instit. Hist. Eccl. Maj. Sec. I. P. II. C. I. §§. VI. VII. VIII. IX. item Cap. V. §. V.*

(**) *Tales fuere Simon Magus Act. VIII, 9. Dosithæus, Menander & Cerinthus, de quibus vid. Moshem. Inst. Maj. Cap. V. §§. XI. XII. XIV. XV. XVI.*

(***) *Revolutionem animæ ex corpore in corpus, quæ Kabbalam redolet, à Phariseis tempore Christi viventibus creditam esse infra monstrabimus. Comparationem inter Kabbalistas & Valentinos, qui Gnosticæ Philosophiæ addicti erant, insituit J. F. Buddeus in Dissert. de Hæresi Valentiniæ §. XV.*

(****) *Vid. J. Fr. Buddei Introduc. ad Hist. Philos. Ebr. §. XIX. lit. Q. §. XX. lit. A. §. XXI. lit. T. Dissertatio Historico-Philol. de Essæis Pythagorizantibus ventilata est Upsaliæ die MDCCXLVI.*

§. III.

Pharisæi, Hebræis פרושיי dicti, nomen habent à radice פרו separavit, segregavit: quæ notio vocis semel habetur in Bibliis, idque in Conjugatione passiva Niphal. Ezech. 34: 12. נפרשית. (*) Hinc nominantur Φαρισαιοι, quasi ἀφωρισμένοι, separati seu separatistæ; (**) quod se à cultu & habitu aliorum jungerent, ut singulari legis studio, & vitâ ad ejus normam exactissimâ, ad sanctimoniam vulgari eminen-

nentiozem & magis conspicuam contenderent. Originem eorum ab atate, qua Hasmonai rem Judaicam moderandam susceperunt, repetendam esse quidam existimant; quo tempore vocabantur חַלְסִידִים hhalidim, hoc est: pii, misericordes, in Macchabæorum libris dicti Ἀσδαῖοι I, Libr. II, 42, II. Lib. XIV, 6; quo nomine Choleto, vocati sunt Φαλιδοῖ. (***) Tempore Jonathæ Pontificis, hanc sectam cum cæteris jam extitisse, testis est Fl. Josephus. (****) Natales ejus ad ipsa restauratæ post captivitatem Babylonicam Reipublicæ Judaicæ initia refert Buddeus (*). In eandem sententiam it quoque Humphredus Prideaux, sic inquirens in primordia Phariseorum: Was die alten und guten Gebräuche der Jüdischen Kirche be-
 langer, so waren sie von Jesua und Zerubbabel nebst den stärksten Aeltisten ihrer zeit, und die ihnen kurz hernach folgten, von ihrer ersten Rückkunft zu Jerusalem an zu sammen getragen worden, wie man sie hatte aus dem andenden der Alten ihres Volks, welche sie entweder selbst vor der gefängnis hatten sehen in übung bringen, oder sonst von ihren Eltern oder andern, die vor ihnen gelebt hatten davon informiret waren, bekommen können. Alle diese, und was sie sonst von dergleichen art zu seyn ausgaben, durchgieng Ezra mit allen fleiß, und nachdem er die, welche er nach gehöriger untersuchung gebilliget, welches verdienten, und sie durch seine Approbation und ansehen bestätiget hatte, entstand dahero das, was die Jüden nun das Oral- oder mündliche Gesetz nennen. denn sie machen ein doppelt Gesetz, nemlich erslich ein geschriebenes Gesetz, welches in der Heil. Schrift vorge-
 tragen wird, und das andere das mündliche Gesetz, welches

ches sie nur durch die Tradition ihrer Vorfahren haben. (**), & alibi sic pergit: Der Haupt Character dieser Secte (Pharisäer) waren die Satzungen der veltisten

• • Wie diese traditiones bey der zeit Ezra entstanden, habe ich bereits gewiesen. Diese Secte Leute (deren ihr werck war sie fortzupflanzen und in observantz zu bringen) entstand fast zugleich mit ihnen, und wuchsen beyde mit einander fort, bis sie endlich so reiff und stark worden, daß das Traditional Gesetz das geschriebene Gesetz verschlung. (***) Huic sententiæ calculum nostrum adjicimus. Sadducæis Sadocum discipulum Antigoni Sochæi, successoris Simeonis Justi non en dedisse, inter eruditos nullum est dubium. Is verba magistri sui, quibus Deo serviendum esse sine intuitu mercedis inculcabat, in seqviorem sensum detorsit, ut optimum virtutis incitamentum, præmia & supplicia post mortem tolleret, indeque occasionem novæ hæreseos condendæ adriperit. At hanc plerisque licet probatam opinionem, utpote ex Talmude haustam, non omne punctum ferre arbitratur Prideau'x, troverque dubia contra eam non contemnenda. (****) Eodem ferè tempore, quo Pharisaica enata est, lucem quoque adspexisse censemus hanc familiam. Unam sectam citò alteram excitare, locuples nobis testis est Historia. Cum Pharisaï in pretio traditionibus statuendo modum excederent, & ex illis, neglectis quas scripta *θεσπυρα* tradunt, rationes pro animi immortalitate & corporis ad vitam reditu maximè peterent; alii fallaciam traditionum perspicientes, sicut ingenium humanum imbecillum juxta ac pravam rarò ab extremitatibus sibi cavet, in contrariam partem deflexere, ut dogmata etiam in

sacro

sacro codice proposita, quæ securitati & improba vi-
ta maxime obicem ponunt, prorsus negare religioni
non ducerent (*).

(*) Johan. Avenarii Lex. Ebr.

(**) Aug. Pfeifferi Dub. Vex. in Matth. III, 7.

(***) Johan. Cler. Hist. Eccl. D. P. S. p. 5.

(****) Ant. Jud. L. XIII. C. IX.

(*) Introd. ad Hist. Phil. Ebraeorum §. XIX.

(**) Pridenoux, Hist. Jud. Tom. I. L. V. p. 408.

(***) Id. T. II. L. 5. p. 420.

(****) Rationes, quæ historiam hanc incertam esse nec fidem
mereri evincant, sequentes adfert: Ich gestehe, daß die Tal-
mudischen Historien nicht viel credit bey mir haben. Als
Joannes Hyrcanus die Secte der Pharisäer verließ, und
zu den Sadducaeeren übergieng, wird nicht gesagt, daß er
sonst irgend eine Veränderung gemacht habe bey solchen
übergehen, als daß er der Pharisäer Traditional Sa-
gungen annullirt und verworffen habe, (vid. Jos. Ant. Jud.
L. XIII. c. 18.) daraus probabile scheint, daß die Saddu-
caeer dazumal in den articule ihrer Secte weiter nicht
gegangen, als daß sie diese Sagen verworffen. Und
weil Hyrcanus außer dem auch das lob eines gerechten
und frommen Fürsten hat, solches auch aus allen seinen
Thaten erheller, ist es fast nicht glaublich, daß er eine
so gottlose lehre, wie die leugnung der auferstehung
und eines zukunftsigen lebens ist, sollte angenommen ha-
ben, sonderlich da er demselben immer näher kam etc.
Hist. Jud. Tom. II. L. V. p. 412. Hinc sequitur, ante Jo-
annis Hircani Hasmonaei Principis tempora sitam Saddu-
caeorum nondum resurrectionem & aliam post hanc vitam
negasse, & sic narrationem de origine Sectae à Sadoco re-

petenda sibi non constare. Antigonus enim Sochaeus, à quo didicisse fertur Saadocus, erat successor Simonis Justi, qui ante principes Hasmonaeos circa tempora Alexandri Magni trecentis annis ante nativitatem Christi vixit.

(*) vid. Joan. Cler. Hist. Eccl. D. P. S. Proleg. Sect. 1. Cap. III. §. II. Budd. Hist. Eccl. Vet. Test. Tom. II. Per. II. Sect. VII. §. XVIII. pag. 1206.

§. IV.

DE duabus, quas nominavimus, sectis, loquuntur Novi foederis libri, imprimis qui res gestas Salvatoris & Legatorum ejus explicant, & disertè eas *aispéotic* appellant. Act. V, 17. XV, 5. At quæ has excipit Essæorum vel Essenorum familia, sacris literis est ignota. Quum enim ruri plerumque viverent, & solivagi, rerum suarum tantum satagentes, nec civilibus nec sacris rei Judaicæ functionibus interessent; occasionem Scriptoribus Divinis mentionem sui faciendi non præbuerunt. Sunt tamen qui in epistolis Pauli ad illorum instituta & mores alludi putent. 1 Tim. IV, 3. V, 23. (*) M. Chemnitius, Paulum in Ep. ad Col. II. philosophiam etiam illorum perstringere, probare studet, (**) At ex instituto memoriam eorum Philo, qui vitas illustrium Hebræorum exposuit, & Josephus Antiquitatum Judaicarum Scriptor ab interitu vindicarunt. De ratione adpellationis, & ortu sectæ hujus nihil certo constat. Qui Essæos appellatos esse volunt vel à voce Hebraica *עֲשֵׂה* filuit, quievit, vel *עֲשֵׂה*, recepit se ex uno loco in alium, vel aliunde, nihil adferunt quod certos reddat nos de Ety-mologia nominis. (***) Conjecturæ de origine eorum plerumque in eo consentiunt, quod ex afflictione
quam

quam Judæi patiebantur, semina sectæ sint repetenda: at de tempore & occasione secessus inter se dissident eruditi; deducuntibus aliis natales ejus ab Antiocho Epiphane Judæos vexante, quo tempore probabile est, plurimos hostium crudelitati se subtraxisse, & vitæ genus ab aliorum commercio remotum colere cœpisse; (****) aliis ab Hircani defectione ad Sadducæos, qua occasione quidam Pharisæi in exilium pulsi aliam constituerint sectam. (*) At tempore Jonathæ jam floruisse Essæos, supra ex Josepho ostendimus. § 3. Moshemius ad ætatem, quum Assyrii & Babylonii Palestinam depopulabantur & Judæos secum in servitutem abducebant, primordia Essæorum referenda esse non sine ratione suspicatur. Rebus nimirum patriæ afflictis, haud pauci fugâ salutem consulturi, in loca deserta Syriæ & Ægypti se receperunt. Ubi cum ritus à Mose rogatos servare non possent, facillè sibi persuadebant, sufficere, si quis mentem castam Deo offerat. Solitudo, ut fit, nec non superstitiones Ægyptiacæ, quibus procedente tempore imbuti sunt, novam planè & vitæ & doctrinæ formam effecerunt, (**) Essæos omnes Græcorum sapientes ætate antecedere Josephus ferè contendere videtur, dum ita de illis loquitur: *Miranda est eorum justitia, qua omnes Græcos & Barbaros longe superant, multis jam seculis triti in ejus continuis studiis.* (***) Hinc & quibusdam videtur, (****) quod apud Homerum est de Insulis fortunatis, in quas heroum animi post mortem migrarent, Josephum velle ab Essæis esse desumptum. (*) Si hæc sententia fuerit ejus, pro lubitu eam finxit, sine certa ratione, & hoc ipso à superbia Judaica se propius remotum esse

testatus est, quâ suos nihil debere ethnicis volebant. Multo minus fidem merentur (**), qui à Kenais, Jud. I, 16. & Rechabitis, Jer. XXXV, 5. originem eorum derivant, cum diversa utrorumque sint instituta. Risum ferè movet Plinius, qui postquam eos sine ulla femina & propagatione speciei vivere observaverat, subjicit: *Per seculorum millia (incredibile distu!) gens asserna est, in quâ nemo nascitur (***)*.

(*) *Joan. Fr. Budd, Introd. ad Hist. Phœnic. Ebraeorum §. XXI. lit. X.*

(**) *M. Chemn. Exam. Conc. Trid. Part. IV. p. 777.*

(***) *Vid. Joan. Cler. Hist. Eccl. d. p. f. prol. sect. I. Cap. IV. Budd. Hist. Eccl. Vet. Test. T. II, Per. II. Sect. VII. §. XVIII. p. 1212.*

(****) *Budd. ibidem p. 1216.*

(*) *hujus opinionis auctor est Joan. Drusius L. de Hasidæis. p. 24.*

(**) *Moshem. Inst. Hist. Christ. M. Sec. I. P. I, Cap. II. §. XIV.*

(***) *Ant. Jud. L. XVIII. c. II.*

(****) *Cler. Hist. Eccl. & Budd. l. c.*

(*) *L. II. de Bello Judaico. Cap. VII. p. 514. 20.*

(**) *Lightfoot Hor. Hebr. Cent. Chorogr. Math. præmissa. c. VI.*

(***) *Hist. Naz. L. I. c. XVII.*

§. V.

Tribaresii Judaici dogmata & instituta breviter jam perlustrabimus. Quædam omnibus erant communia. Deum Hebræorum, qui Jacobi posteros sibi peculiarem populum selegit & sædus cum eo fecit, colendum omnes censebant, eumque unum, æternum, invisibilem, omnipresentem, sapientem, bonum, omnipotentem, omnium, conditorem universi, ejusque conservatorem & Governatorem (*) credebant. Mo-

lis scripta & ceteros antiqui fœderis libros (**) receperunt. Moſen legatum Dei ſanctas leges tuliffe, conſentiebant inter ſe, quibus qui obedirent, hos præmia, violatores vero ſupplicia manſura. Hæc eos negaſſe aut in dubium vocaſſe, ex Scriptoribus Sacris & profanis colligi nequit. Imo in his neceſſe habebant conſentire, ſine quibus religio Judaica ſtare non poterat. In multis tamen diſſentiebant, ſingulisque ſectis peculiaria fuere dogmata, & quæ ex his emanabant, inſtituta. PHARISÆI, non contenti ſolis libris ſacris, ex quibus omnis cognitio ſalutis petenda erat, limpidiſ Iſræliſ fontibus ſqualidas traditionum humanarum cisternas adjuungebant, imo hæc illis anteferebant. Hoc ipsis exprobrat Salvator: *Διὰ τί καὶ υἱαῖς παραβάετε τὴν ἐντολὴν τῶ θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;* ſeq. Matth. XV, 3 & ſeq. Etiam hoc ex Joſepho diſcimus, qui de Pharifæis ſic loquitur: *Nec deſiſſit Joſephus ſarenti (Hyrcano) calcem addere in tantum, ut deſertis Pharifæis ad Sadducaeos deſiceret, & abrogatis illorum conſtitutionibus earum obſervatores pœnis afficeret. - - Multas conſtitutionum à majoribus per manus acceptas, Pharifæi tradiderunt populo, quæ non ſunt ſcriptæ inter Leges Moſaicas: & ideo Sadducaei hiſ autoritatem abrogant, dicentes oportere eas tantum ſervari, quæ ſcripto continentur.* (***) Fatum eos credidiſſe vult Joſephus, providentiam tamen Dei & liberum arbitrium non negaſſe. Pharifæi quædam, at non omnia fato tribuunt, quædam vero in ſua poteſtate eſſe ajunt, ut vel ſiant vel non ſiant. Fato quæcumque geruntur tribuunt, nec tamen homini voluntatis aſſenſum adimunt, hoc temperamento Deum uti dicentes, ut cum omnia ſiant ex ipſius conſilio, in homine tamen ſi
volun.

voluntas accedendi ad virtutem aut vitium (****). Dubitari potest, an Josephus sententiam Pharisaorum voce *επιμαρμένη*, fatum, rectè expresserit, cui nulla vox in Hebraicis Veteris Testamenti libris respondet; nihil etiam ipsi solennius fuit quam Judaeorum dogmata & instituta ad Graecorum accommodare placita. (*) Animos humanos post mortem perennare, Angelos existere, & corpora tandem resurrectura esse credebant, quod colligitur ex Act. XXIII, 8. *Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι, μὴ εἶναι ἀνάπαιον, μηδὲ ἄγγελος, μήτι πνεῦμα*. Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ αἰμόφορα. Immortalitatem animorum eos credidisse etiam Josephus adserit, at aliam non, nisi Pythagoricam resurrectionem sive *μετεμψύχωσιν* memorat: *Animam omnem quidem incorruptam esse, ait ex sententia Pharisaeorum, transire autem in alia corpora solas bonorum, improborum vero interminabili supplicio cruciari.* (**) *Animas credunt esse immortales, & sub terris earum judicia fieri: tum praemia quoque contingere ex virtutis aut malitiae merito: & has perpetuis damnari carceribus, illis facilem esse ad vitam reditum.* (***) Negant quidam dogmatibus Pharisaicis annumerandam esse *μετεμψύχωσιν*, & hac loquendi ratione à Josepho innui animorum immortalitatem contendunt, ita ut hoc corpore relicto in aliud gloriosum, non substantia, sed qualitate diversum transeant. Hæc interpretatio admitti posset, nisi certo constaret ex scriptura sacra, *μετεμψύχωσιν* in gente Judaica tempore Christi creditam esse. Joh. IX, 2. (****) quam ex nimio in Philosophiam gentilem amore, partem Pharisaorum adoptasse credibile est. (*) Ad errores eorum practicos & mores quod attinet, miseria profunditatem, peccati gravitatem, satisfactionis &

& regenerationis necessitatem, justitiæ imputatæ veritatem non agnoscebant. Matth. V. 17, 18, 19, 20. &c. Joan. III, 4. Actiones eorum sanctitatem præ se ferebant, comparatam ad auram popularem captandam. Unde tantam paraverant auctoritatem, teste Josepho (**) ut etiam si Regi obloquerentur aut Pontifici, fidem tamen eis vulgus haberet. Phylacteria sua dilatabant, Matth. XXIII. 5. ut legis observantiores viderentur, quæ extat Exod. XIII, 9. 16. (***) Fimbrias amplificabant ex præcepto legis. Num. XV, 38. (****) ut alios hypocriticos eorum mores prætereant, quos quilibet, in literis sacris vel tantillum versatus, novit. Larvam eis detrahit vitiaque eorum detegit sanctissimus Salvator, dum hypocrisin illorum acerrimis perstringit verbis Matth. XXIII, tot. cap. *SADDUCÆI* traditiones repudiabant, ut ex Josepho constat, cujus jam protulimus verba, quibus hæc addit: *Hinc magna inter utrosque [Pharisæos & Sadducæos] exorta est controversia* Idem literæ sacre confirmant, Act. XXIII, 6. & seqq. Ad doctrinam de fato quod attinet, hæc de iis prædicat Josephus: *Sadducæi, secundus ordo, fatum omnino negant: & Deum extra omnem mali patrationem insurrectionemque consiunt.* (*) Non tamen hæc verba ita erunt accipienda, quasi providentiam & omniscientiam Dei negaverint; nam τὸ ἐπιστῆναι non tantum cognoscere, sed & procurare, significat. Liberum arbitrium homini adferebant, ut idem ibidem docet: *Ajunt autem, inquit, electiōni hominum vel bonum vel malum esse propositum: & secundum voluntatem propriam, alterutrum unicuique contingere.* Quid de anima senserint, sic exponit: *Sadducæorum opinio cum corpore extinguit simul & animas: Animarum au-*

tem generaliter vel supplicia negant vel honores. (***) Hinc quum sibi obijci posse viderent e Vetere Test., angelos esse, etiam hoc sibi negandum esse putaverunt. Act. XXIII, 8. Resurrectionem mortuorum ab iis non creditam nusquam exprobrat Josephus, quam ne ipse quidem satis credidisse videtur, observante Clerico. Quum animis exitium indixerint, & reditum corporum ad vitam negaverint, qualis vita ipsorum fuerit, nemo non facile percipere potest. Mores eorum ex praesenti rerum statu pendebant. Igitur Pharisaeos longe iis praefert Josephus: *Pharisei quidem sociales, & qui studeant se mutua dilectione complecti. Sadducaei vero & inter se feris moribus discrepantes, & conversatio eorum circa externos inhumana.* (***)

(*) Non convenit inter eruditos, an Sadducaei crediderint Providentiam Divinam. Negat praeter Alios Aug. Pfeifferus *Dub Vex. ad locum Matth. 3; 7.* Affirmat Buddaeus *Hist. Eccl. V. T. T. II. Per. II. Sect. VII. § XVIII. p. 1207.* Clericus *Hist. Eccles. p. d. s. Sect. I. Cap. I. Humpbr. Prideaux, Hist. Jud. T. II. L. V.*

(**) Sadducaeos praeter libros Moysi ceteros recepisse inficias it inter alios quoque Prideaux, l. c; affirmant Clericus & Buddaeus l. c. Moshemius in *Inst. Hist. Chr. M. Sec. I. P. 2. C. II. §. IX.* Aug. Pfeifferus l. c.

(***) *Ant. Jud. L. XIII. C. XVIII. XXIII.*

(****) *Ant. Jud. L. XIII. C. IX. L. XVIII. C. II. De Bello J. L. II. C. VII.*

[*] *vid. Cler. Hist. Eccl. d. p. s. proleg. Sect. I. C. II. Budd. Hist. Eccl. V. Test. T. II. Per. II. sect. VII; §. XVIII. p. 1202.*

[**] *De Bell. Jud. L. II. C. VII.*

[***] *Ant. Jud. L. XVIII. C. II.*

[****]

- [****] *Vid. Calovii Bibl. illustrata ad hunc locum,*
 [*] Phariseos *αἰσθησάμενοι* credidisse, pro intereo habet Bud-
 deus, *Hist. Eccl. l. c. p. 1203 1204. Introd. ad Hist. Phil.*
Hebr. § XIX. Annot. Affirmat. Aug. Pfeifferus in Dub. Vex.
ad loc. Matth. 2. 7. Priacau'x Hist. Jud. T. II. L. V.
 [**] *Ant. Jud. L. XIII. C. XVIII. L. XVIII. C. II.*
 [***] *Legis, Exod. XIII, 9. 16. de Totaphot sive Phylacteriis,*
verus sensus videatur in Pfeifferi Dub. vexatis ad hunc locum.
 [****] *Vid. idem de usu Zizit seu fimbriarum in Gente Judaica*
ad Loc. Num. XV, 38.
 [*] *De Bell. Jud. L. II. C. VII. Ant. Jud. L. XIII. C. IX.*
 [**] *Ant. Jud. L. XVIII. C. II. De Bell. l. L. II. C. VII.*
 [***] *L. II. De Bell. l. C. VII.*

§. VI.

Essæi dividi solent in Practicos & Theoreticos, qui Therapeutæ appellantur. De illis egerunt Philo & Josephus; de his solus Philo, singulari libello, qui inscribitur: *De vita contemplativa*. Quum de Therapeutis non conveniat inter eruditos, (*) an ex familia Essæorum fuerint, de actuosis tantum quædam ex Josepho proferemus, quæ ad religionem & mores pertinent: *Omnia, inquit, in fati potestate esse affirmant, nec quicquam hominibus præter fati decretum accidere.* (**) Unde nonnulli contendunt, inter tres Judæorum sectas hocce intercessisse discrimen, quod PHARISÆI quædam fato, quædam arbitrii libertati adscripserint; ESSÆI cuncta fato, nihil libero arbitrio; SADDUCÆI nihil fato, omnia libero arbitrio. (***) At incertum est, quid Josephus nomine *ἐπιμαρτυροῦν* intelligat, providentiam an fatum, cum in alio loco de iisdem sic scribat: *Essæorum placitum universitatis regimen citra exceptionem Deo esse.*

asserit. (****) Opinio apud illos firmata erat, corruptibilia quidem esse corpora, materiamque eorum non esse perpetuam; animas autem immortales semper manere, & de aethere subtilissimo commeantes, quasi carceribus implicari, veut quas illecebra naturalis attraxerit. Quum vero fuerint à carnalibus relevatae vinculis, quasi de servitute longissima liberatas, ita ilicò laetari eas, sublimisque ferri. Et quidem bonas, concinentes in hoc Graecorum sententiis, pronunciant ultra oceanum degere, ubi eis sit reposita perfruitio: illic quippe esse regionem, quae neque imbribus, neque nivibus, neque aestibus aggravetur: sed quam oceano oriens Zephyrus, & leniter aspirans amonet. Malis autem animabus procellosa loca & hyberna delegant, plena gemitibus exercendarum sine fine pœnarum. (*) De cultu & pietate eorum hæc adfert: Ad templum donaria mittentes, sacra ibi non faciunt, quod sanctioribus utantur ceremoniis. quia propter exclusi à communi fano seorsum sacrificant. (**) Preces, antequam cibum surerent, & post finem quoque prandii vota fundebant. (***) Addunt nonnulli, quod solem adoraverint, nitentes verbis Josephi: Praecipue circa Deum religiosi sunt. Namque ante solis ortum nihil profani loquuntur, sed ei pœria quaedam vota celebrant, quasi ut oriatur precantes. (****) Hoc tamen alii ita capiunt, ut versus ortum solis precati fuerint. Duritie vitæ longe superabant Phariseos. Voluptates quasi maleficia vitabant. Nuptiis abstinebant, non quia humani generis successionem censerent perimendam: sed quia cavendam putarent intemperantiam scœninarum, nullam earum uni viro fidem servare credentes. Non tamen deerant, qui ab his opinione de conjugio distabant: quippe si in eandem omnes sententiam ire vellent, defecturum confestim

festim genus humanum arbitrabantur. Legem sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari vellent, bona contubernio publicarent. Bona, quæ opificio & agricultura acquisiverant, in communem usum localitatis conferebant. Vestes habuere pares, easque candidas, Sabbathum observabant adeo, ut non tantum cibum sibi antecedente die pararent, sed ut ne vas quidem ullum eo die loco moverent, aut alvum purgare sustinerent. Jusjurandum quasi perjurio deterius vitabant. Ratio, quæ naturæ satisfaciebant, non carebat superstitione: Fodientes foveam uno pede altam, *καλιός* h. e. dolabella, quam nuper ad sectam suam accedentibus una cum perizomate tradere solebant, & circumtegentes amiculo, ne splendori divino (vocat Josephus solem *αὐράς τῆ θεῆ*) injuriam facerent, in ea excernebant, terrâ, quam effoderant, deinceps reductâ. Hæc & alia ejusmodi, quæ Josephus de moribus ipsorum tradit, L. II. De B. Jud. C. VII. fanaticos eas fuisse homines evincunt.

(*) De origine & genere Therapeutarum, in tria sententiarum divortia abeunt eruditi. EUSEBIUS Christianos Monachos eos fuisse contemnit. Hist. Eccl. L. II. c. 17 sed nulum in his vestigium Christianæ religionis animadvertit JOE. SCALIGER L. VI. De Emend. Temp. Alii prolem Judaicam eos esse dicunt, at disciplinam sibi fixisse à Moysi doctrina alienam, tamen nonnullis moribus Judaicis temperatam. JO. JOACH LANGIUS è Judæorum & Christianorum numero eximendus esse & in regnum Philosophorum Barbarorum detrudendos censer. HENRICUS WALLESIUS Effæcos eos fuisse negat, cui pollicem premit MOSHEMILIS, sobrietatem tamen Judaicam esse non dubitans. Via, Inst. Moish. Hist.

Hist. Chr. M. Saec. I P I. C. II. § XIII.

(**) *Jos. Ant. J. L. XIII. C. IX.*

(***) *vid. Budd. Hist. Eccl. V. Test. T. II. Per. II. Sect. VII.*
 § XVIII. p. 1212.

(****) *Ant. Jud. L. XVIII. C. II.*

(°) *De Bell. Jud. L. II. C. VII.*

(**) *Ant. Jud. L. XVIII. C. II.*

(***) *De Bell. Jud. L. II. C. VII.*

(****) *ibid. Vid. Budd. Hist. Eccl. l. c. p. 1213. Cleric. Hist. Eccl. a. p. s. prot. Sect. I. C. IV.*

